

καί, οἱ ῥήτορες, καὶ αὐτοὶ οἱ φιλόσοφοι τῆς Ἑλλάδος, ἀπεδέχθησαν ὡς ἀλήθειαν τὸν μῦθον τοῦτον, ὅστις ἦτο τόσον ὠραῖος, ὥστε οὐδεὶς ἠθέλησε ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ αὐτοῦ. Ἄς εἰμῆθα συγγνώμονες πρὸς τοὺς μύθους τῶν, οἵτινες ἦσαν τόσον ἐράσμιοι καὶ περιπαθεῖς· οἱ μῦθοι οὗτοι ἦσαν ἀντάξιον πολλῶν ἀληθειῶν ξηρῶν καὶ ἀγόνων, ἦσαν ἐμβλήματα προσφιλῆ εἰς εὐαισθητοῦς ψυχάς. Ναι, οἱ κύκνοι δὲν ψάλλουσι ποσῶς τὸν θάνατόν των, ἀλλὰ πάντοτε, ὀμιλοῦντες περὶ τοῦ ὑστάτου ἀναπτερώματος, τῆς ἐσχάτης ἀναλαμπῆς μεγάλου τινὸς καὶ δαιμονίου πνεύματος ἐπιμοιθανάτου, θέλομεν ἀναφέρει τὴν περιπαθὴ καὶ ὠραίαν ταύτην ἔκφρασιν: «*Eūne τὸ κύκνειον ᾄσμα!*»

Ω.

ΑΙ ΠΛΕΚΤΑΙ ΚΝΗΜΙΔΕΣ

Οὐ μόνον μαχαίρια, περόνια καὶ κοχλιάρια, ἀλλὰ καὶ αἱ πλεκταὶ κνημίδες, αἱ κοινῶς λεγόμεναι κάλτσαι, ἔχουσι τὴν ἱστορίαν των ὑπὸ ἠθικὴν, ἐκπολιτευτικὴν καὶ καλλιλογικὴν ἔποψιν, εἰκότως δὲ νομιζοῦνται σφυγμόμετρον προόδου καὶ ἡμερώσεως. Αἱ πλεκταὶ κνημίδες, τὸ παντὶ εὖ ἡγμένον ἀνθρώπῳ νῦν ἀπαραίτητον τοῦτο ἔνδυμα, εἶνε τέκνον τῶν νεωτέρων χρόνων, διετέλεσε δὲ πάντῃ ἄγνωστον ἐν ὅλῃ τῇ κλασικῇ ἀρχαιότητι καὶ ἐπὶ πλείστον τοῦ μεσαιῶνος. Διὰ τὸ θερμὸν τοῦ κλίματος οἱ Ἕλληνες οὔτε βορκαῖον χρεῖαν εἶχον, οὔτε κνημίδων. Αἱ Δάκαινοι ἰδίως ἐκαλοῦντο φαεινομηρίδες, ἦσαν ἄζωστοι καὶ ἀχίτωνες, εἶχον δὲ μόνον ἱμάτιον πεπορημένον ἐφ' ἐκατέρω των ὤμων. Ἀληθεύει μὲν, ὅτι συνήθη πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἦσαν κρηπίδες, ἐμβάδες, ἀμυκλιῖδες, ὑποδήματα, σανδάλια, λευκὰ ὑποδήματα, οὐχὶ ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκου ἐρμηνευθέντα «*μᾶλλον ἑταιρικά*» κ.λ. ἀλλ' ἐξ ἴσου ἀληθεύει, ὅτι ἐν τῷ οἴκῳ καθόλου, παρὰ πότον, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἕλληνες καὶ Ἑλληνίδες ἦσαν γυμνοπόδες καὶ ἀνυπόδητοι, προήγαγον δὲ διὰ τὸ εὐκρίνον εἰς ἀκρότητα τοὺς ἐν ταῖς πανηγύρεσι καὶ τελευταῖς χοροῦς καὶ ἔδωσαν ἀφορμὴν τοῖς μὲν ποιηταῖς νὰ καλῶσι καὶ τὰς θεαῖνας ἀργυροπέζας καὶ καλλισφύρους, τοῖς δὲ πλάσταις καὶ ζωγράφοις νὰ ἀπεικάζωσι τὴν θαυμασίαν τοῦ ποδὸς κατασκευὴν μετὰ τῆς αὐτῆς τελειότητος, μεθ' ἧς καὶ πρόσωπα θνητῶν καὶ ἀθανάτων. Ἔστι τῶν κνημίδων ὁμολογεῖται ἡ τῶν ὑπερβορέων πατρίς, ἡ ψυχροτάτη Γερμανία· ἀληθινὴ δὲ μήτηρ αὐτῶν μακρὸν βορκαῖον, ἀπὸ τῆς ὀσφύος καθήκον μέχρις ἄκρων τῶν δακτύλων τοῦ ποδὸς, καλούμενον μὲν ἄλλως αἱ σκελεαὶ καὶ οἱ θύλακοι, παρεμφερὲς δ' ὅν ὁπωσοῦν πρὸς τὰς τῶν Γαλατῶν βράκας καὶ τὰς ἀναξυρίδας τῶν Ἑρσῶν. Ὅτι αἱ σκελεαὶ ἦσαν ἴδιον ἱμάτιον τῶν ἀρχαιοτάτων Γερμανῶν, μαρτυροῦσιν αἱ ὀνομασίαι αὐτῶν *Beinkleider* (περικάλυξις) καὶ *Hose*, ἐξ οὗ παρήχθη τὸ γαλλικὸν *chausse*. Οἱ Ῥωμαῖοι, ἐλθόντες εἰς

ἐπαφὴν πρὸς τοὺς Γερμανοὺς, δὲν τοὺς ἐμιμήθησαν κατὰ τὸν ἱματισμὸν· διαφερόντως δὲ ἀπεστράφησαν τὰς σκελεὰς ἐκείνων, καὶ τὰς διέσωσαν ἐν τοῖς μνημείοις των ὡς σύμβολον βαρβαρότητος· τούτου ἕνεκα ἐπὶ τῶν στηλῶν τοῦ Τραϊανοῦ καὶ τῶν Ἀντωνίνων οἱ ἀδάμαστοι ξανθότερες Γερμανοὶ παρίστανται φοροῦντες σκελεὰς. Κατ' ἀρχὰς αἱ σκελεαὶ κατεσκευάζοντο εὐρύταται· κατὰ τὴν λήξιν τοῦ μεσαιῶνος ἐστενεῦντο βαθμηδόν, ἄχρις οὗ τελευταῖον ἐκάλυπτον ὡς ἐν μόνον ἱμάτιον, πόδας, κνήμας καὶ μηρούς. Παρερχόμενοι ἐν σιγῇ τὰς διαφορὰς μνημονεύομεν τῆς ἐσχάτης, καθ' ἣν, μεσοῦντος τοῦ ἐκκαίδεκάτου αἰῶνος, αἱ σκελεαὶ ἦσαν ἀπὸ τῶν γονάτων πρὸς μὲν τὰ ἄνω εὐρεῖαι, πολὺπτυχοι, κολπῶται ὡς αἱ παρὰ τοῖς ναυτιλλομένοις τῶν Ἑλλήνων, πρὸς δὲ τὰ κάτω στενωτάται ὡς αἱ τῶν Δαλματῶν. Τοιαύτη στολὴ ἀπέβη ὀχληρὰ τοῖς στρατιώταις, οἵτινες ἐν ταῖς στρατείαις μάλιστα δυσκόλως ἐνεδύοντο αὐτήν καὶ ἐξεδύοντο, δυσκολώτερον δὲ συνέραπτον τὰ ἐν αὐτῇ ῥάκη. Οἱ Γερμανοὶ μισθοφόροι καὶ γογγύζοντες οὐδὲν ὠφέλου· ἀπηλλάγησαν ὁμῶς τοῦ ἀπεχθοῦς ἱματισμοῦ διὰ τοῦ ἐξῆς τυχαίου συμπτώματος. Πολλοὶ μαχηταὶ, τραυματισθέντες τοὺς πόδας ἐν πολέμῳ, ἐπασχον δεινῶς, διότι, ἐξογκωθέντος λίαν τοῦ ποδὸς, αἱ στεναὶ κνημίδες ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀφαιρηθῶσιν. Ὁ χειρουργὸς, ἀρπάσας ψαλίδας, περιέκοψεν ὀλίγον τι κάτωθεν τοῦ γόνατος τὰς σκελεὰς, οὕτω δὲ ἐξ αὐτομάτου σχεδὸν προήλθον εἰς φῶς αἱ κυρίως ἀναξυρίδες, *haut-de chausse*, καὶ αἱ κνημίδες, *bas de chausse*, καὶ ἀπλῶς *bas*. Ἐντὸς βορκαῖος χρόνου ὁ χωρισμὸς τῶν κνημίδων ἀπὸ τῶν ἀναξυρίδων διεδόθη ἀπὸ Γερμανίας ἐφ' ἧπασαν τὴν μέσην καὶ τὴν δυτικὴν Εὐρώπην, πλὴν τῆς Ἰσπανίας, ἔθλα ἕως τῆς σήμερον πολλοὶ τῶν κατ' ἀγροὺς διετήρησαν τὸν παλαιότερον συρμόν. Αἱ κνημίδες τὸ πρῶτον κατεσκευάζοντο ἀπανταχοῦ μὲν ἐξ ἐρίου ἢ βάρβακος, ἐν Γαλλίᾳ δὲ καὶ ἐκ μεταξῆς περὶ τὴν λήξιν τῆς 16 ἑκατονταετηρίδος. Ὅσοι τῶν Γάλλων ἠγόραζον νέας κνημίδας μεταξωτάς παρεκάλουν τὰς ἐρωμένες των νὰ τὰς φορέσωσιν αὐταὶ πρῶται ὀκταήμερον ἢ δεκαπενθήμερον ἵνα τὰς ἀγιάσωσι» διὰ τῆς ἀγάπης των. Ὁ τῆς φιλαρκετικῆς διαστρωμῆς ἠνάγκασε καὶ τὰς γυναῖκας ἀπάσας ὑστερον νὰ φορῶσι κνημίδας ἐκ μεταξῆς κεχρωματισμένης (*filet de Florence*): ἄξιον δὲ σημειώσεως φαίνεται, ὅτι, ἐν ᾧ καὶ τότε ἦτο κοινοτάτη ἡ τέχνη τῆς χηλεύσεως ἦτοι πλοκῆς, αἱ κνημίδες ἐν Γαλλίᾳ δὲν ἐπλέκοντο, ἀλλὰ συνερράπτοντο πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, ἄριστοι δὲ τεχνῖται ὑπελαμβάνοντο οἱ ταύτας ἀπεργάζομενοι καλὰς τε καὶ περιμέτρους καὶ συνδιαθεμένους τῷ τύπῳ τῶν μελῶν (*proprement et mignonement*): ἐνευθεν ἡ φράσις «*τοῦ ταιριάζει θαυμασίως*» ἐλέγετο γαλλιστὶ «*cela lui va com-*

me un bas de soie». Αὐτοτελῆ ὑπαρξίν ἔλαβον αἱ κνημίδες τῷ 1589, ὅτε ὁ Γουλιέλμος Αἴ ἐν Καμβρίγῃ ἐρέυρε τὴν οἰκίαν μηχανῆν, καταστήσας περιττὴν μὲν τὴν διὰ χειρῶν ἐργασίαν, εὐνοτότεραν δὲ τὴν κτῆσιν αὐτῶν.

ΜΙΑ ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΔΕΛΑΚΡΟΑ

Ἐσχάτως ἐπωλήθη ἐν Παρισίοις ὠραία εἰκὼν τοῦ διασήμου ζωγράφου Δελακροά ἀντὶ 85,000 φράγκων. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἡ «Ἐφημερίς τῆς Γαλλίας» ἐδημοσίευσεν τὸ ἐπόμενον συγκινητικὸν ἀνέκδοτον ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σταδίου τοῦ ἐνδόξου καλλιτέχνου. Ὁ Δελακροά εἶχε τελειώσει τὸν λαμπρὸν πίνακα, τὸν περιστῶντα τὸν *Δάντην καὶ Βιργίλιον*, ἵνα δὲ πέμψῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἐτησίαν ἔκθεσιν ἐχειρῶν τοῦ πλαισίου, ἀλλὰ τὰ χρήματα ἔλειπον. Τοῦτο ὁμῶς δὲν τὸν ἀπέτρεψε τοῦ σχεδίου του, διότι κατεσκευάσεν ὁ ἴδιος τὸ ἀπαιτούμενον πλαίσιον διὰ τεσσάρων ἀπλῶν σανίδων, ἃς ἤλειψε διὰ ψαρόκολλας, ἐφ' ἧς ἔρριψε κατόπιν ὀλίγην χρυσῆν ἄμμον ἐκ τῆς συνειθιζομένης πρὸς στέγνωσιν τῶν ὑγρῶν γραμμάτων, καὶ ἔδωκεν οὕτω εἰς τὸ πλαίσιον τὸ χρῶμα ἐπιχρυσώσεως. Οὕτω διευθετήσας τὴν εἰκόνα ἀπέστειλεν αὐτὴν εἰς τὸ Λουῆρον, ἔνθα ἐγένετο ἡ ἔκθεσις.

Ἐλθούσης τῆς ὠρισμένης ἡμέρας ὁ Εὐγένειος Δελακροά ἦτο ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὸ Λουῆρον, τοῦ ὁποίου διατρέχει ἐν πυρετώδει συγκινήσει πάσας τὰς αἰθούσας. Ἀλλ' εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιθεωρήσεως του πνευστιῶν καὶ ἀπελπισ καταπίπτει ἐξηντλημένος ἐπὶ τινος θρανίου. Ἐτελειώσεν ἡ εἰκὼν του ἐθεωρήθη ἀναξία νὰ ἐκτεθῇ καὶ τὴν ἠρνήθησαν. Αἶφνης αἰσθάνεται χεῖρα τιθεμένην ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ ὤμου του.

— Κύριε Δελακροά. . .

Ὁ ζωγράφος ἀνεγείρει τὴν κεφαλήν ἦτο εἰς τῶν φυλάκων τοῦ Μουσείου, ὅστις τὸν ἐγνώριζεν, ἰδὼν αὐτὸν ἑκατοντάκις νὰ σπουδάζῃ τὰ ἔργα τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν.

— Καλημέρα, φίλε μου, εἶπε θλιβερῶς ὁ Δελακροά.

— Δὲν φαίνεσθε καθόλου εὐχαριστημένος.

— Οὔτε ἀφορμὴν ἔχω νὰ εἶμαι.

— Εἶσθε δύσκολος.

— Πῶς εἶμαι δύσκολος;

— Καὶ ἡ πρώτη ἀπὸ ὅλων ἂν ἦτο ἡ εἰκὼν σας. . .

— Αἱ; τί σημαίνουν αὐτά;

— Ἡ τετράγωνος αἴθουσα. . .

— Τί εἶνε εἰς τὴν τετράγωνον αἴθουσαν;

— Εἶνε ἡ εἰκὼν σας.

— Ἡ εἰκὼν μου. . . εἰς τὴν τετράγωνον αἴθουσαν;

— Ἐγὼ ὁ ἴδιος τὴν ἐκρέμασα. . . Ἐλθετε νὰ τὴν ἰδῆτε.

Ζαλισμένος, σχεδὸν ἰλιγγιῶν ὁ Δελακροά ἀκολουθεῖ τὸν φύλακα, ὅστις εἰσελθὼν εἰς τὴν τε-

τράγωνον αἴθουσαν φέρει τὸν ζωγράφον πρὸ τῆς εἰκόνας του.

Πραϋνθείσης ὀλίγον τῆς συγκινήσεώς του, ὁ νέος καλλιτέχνης ζητεῖ παρὰ τοῦ αὐτοῦ φύλακος ἐξήγησιν τοῦ πράγματος.

— Ἄ! λέγει οὗτος, εὐθηνὰ τὴν ἐγλυτώσατε, μερὰλο κηρὶ χρεωστεῖτε εἰς τὸν βαρῶνον.

— Ποῖον βαρῶνον;

— Τὸν βαρῶνον Gros. Ἡ εἰκὼν σας ἦλθε χωρὶς πλαίσιον.

— Πῶς, χωρὶς πλαίσιον; ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸ εἶχα κατεσκευάσει.

— Ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ κατεσκευάσατε σεῖς δὲν ἤθραν παρὰ μικρὰ σανίδια κατὰ γῆς· τὰ πλαίσια δὲν εἶνε ἰδικῆ σας δουλειά, δὲν τὸ ἐκάμετε καθόλου στερεὸν καὶ ἐξεκαρφώθηκε ὅταν μετεφέρετο. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ εἰκὼν σας πλαίσιον δὲν εἶχε, καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἐβλῆκαν κατὰ μέρος. Ὁ κ. Gros ἐπῆγε καὶ τὴν εἶδε μὴ στιγμῇ, καὶ ὅταν ἐγύρισεν εἶπεν εἰς τοὺς συναδέλφους του. — Ἀλλὰ τὴν εἰκόνα ἐκείνην πρέπει νὰ τὴν ἐκθέσωμεν. — Εἶνε ἀδύνατον, φίλτατε βαρῶνε. — Καὶ διατί; — Δὲν βλέπετε, ὅτι δὲν ἔχει πλαίσιον; — Λοιπὸν ἀφοῦ δὲν ἔχει, πρέπει νὰ κάμωμεν ἡμεῖς ἐν' ἐδῶ βέβαια θὰ ὑπάρχουν, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχουν, εἰμφοροῦμεν νὰ παραγγείλωμεν ἡ εἰκὼν ἐκείνη εἶνε μία ἐκ τῶν πρώτων, αἱ ὁποῖαι παρουσιάσθησαν ἐφέτος. — Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ εἰκὼν σας ἀπέκτησε τὸ ὠραῖον πλαίσιον, εἰς τὸ ὁποῖον τὴν εἶδετε, καὶ ἐτέθη εἰς τὴν τετράγωνον αἴθουσαν. Βλέπετε λοιπὸν, κύριε Δελακροά, ὅτι πρέπει νὰ περιορισθῆτε μόνον εἰς τὰς εἰκόνας, καὶ νὰ ἀφήσετε τὰ πλαίσια· πρὸ πάντων μὴ λησμονεῖτε τὸ κηρὶ, τὸ ὁποῖον χρεωστεῖτε εἰς τὸν κύριον Gros.

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωτὶ ὁ Δελακροά, ὡς ἦτο ἐπόμενον, μετέβη εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ βαρῶνου. Πληροφορηθεὶς τίς ἦτο, ὁ διάσημος ζωγράφος ἀπεφάσισε νὰ τὸν δεχθῇ.

— Ἄ! σεῖς εἶσθε τοῦ ἐζωγραφήσατε τὸ πλοῖον ἐκεῖνο;

Ὁ Gros ἐνόει διὰ τούτου τὴν λέμβον τοῦ Βιργιλίου.

— Μάλιστα, κύριε βαρῶνε.

— Τί ἡλικίαν ἔχετε;

— Εἰκοσιτριῶν ἐτῶν.

— Κάθησε, εἶπεν ὁ Gros.

Ἄμα δὲ ὁ Δελακροά ἔλαβεν ἔδραν.

— Ἄκουτε, εἶπεν ὁ ἐπιφανὴς ζωγράφος. Εἰξεύρεις τί ἔκαμες εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν τῶν εἰκοσιτριῶν ἐτῶν; Ὁχι, δὲν τὸ εἰξεύρεις; θὰ σὲ τὸ εἰπῶ λοιπὸν ἐγὼ. Ἐκαμες ἐν ἀριστοῦργημα — ἀριστοῦργημα χρωματισμοῦ.

Ὁ Δελακροά ὑπεκλίθη εὐχαριστῶν.

— Ἀριστοῦργημα χρωματισμοῦ. Ἄλλὰ εἰξεύρεις πῶς σχεδιάζεις; Ὁχι, δὲν τὸ εἰξεύρεις, καὶ θὰ σὲ τὸ εἰπῶ καὶ τοῦτο ἐγὼ· σχεδιάζεις ὡσάν. . .